

సెంచెండక్రియం

ప్రయంచాన్ని కుదివేసిన వివేకానంద ‘చికాగో ప్రసంగం’

11 సెప్టెంబర్ 1893 రోజున విశ్వ సర్వమత మహా సమ్మేళనంలో (పార్లమెంట్ అఫ్ ది వరల్డ్ రిలిజియన్స్) భారతీయ వేదాంతి స్వామి వివేకానంద ప్రసంగం ప్రపంచ మత పెద్దలందరినీ ఆశ్చర్యచక్కితులను చేసింది. “మిస్టర్ అండ్ మిసెన్” అంటూ ప్రారంభమయ్యే మత పెద్దల ప్రసంగాల నడుమ, స్వామి వివేకానంద ప్రసంగం ప్రారంభిస్తూ “డియర్ అమెరికన్ బ్రదర్స్ అండ్ సిస్టర్స్” అని ఆంగ్లంలో సంభోదించడంతో విశ్వ మత సమ్మేళన ప్రాంగణంతో పాటు చికాగో మహా నగరం అంతా కరతాళ ధ్వనులతో కొన్ని నిమిషాల పాటు మారుమోగింది. భారతీయ ఆధ్యాత్మిక వారసత్వంతో పాటు వేదాంత తత్వాలను ప్రపంచానికి పరిచయం చేసి ప్రపంచ మానవాళి మనసులను గెలుసుకోవడంలో విజయం సాధించిన వివేకానంద ప్రతిభకు గుర్తుగా 9/11 రోజున “దిగ్విజయ దినోత్సవం (దిగ్విజయ దివస్) ” పాటించడం ఆనవాయితీగా మారింది. స్వామి ప్రసంగం ఆసాంతం విశ్వ మానవాళి అంతటికీ ప్రధానంగా ఒకే మతం ఉండాలని, అది మానవీయత అనే మతం కావాలని కోరడం, ప్రపంచ జనాభా మొత్తం విశ్వ కుటుంబంలో సభ్యులు మాత్రమే అని తెలుసుకోవాలని వివరించడం వసుదైక కుటుంబ భావనకు ఊపిరి పోయింది. అమెరికాతో పాటు ప్రపంచ మానవాళి నీరాజనం పలికిన వివేకానంద ప్రసంగం “మానవ శాంతియుత సహజీవనానికి, పరమత సహనశీలతకు వునాదులు వేసేది” మాత్రమే మతం అని ఉద్ఘాటించారు. భారతీయ హిందూ ధర్మం అన్ని మతాలను సముచితంగా గౌరవిస్తుందని, అన్ని మతాల గమ్యాలు మానవీయతను మాత్రమే బోధిస్తున్నాయని, హిందూ మత సహృదయాన్ని ఆవిష్కరించిన మహా ప్రసంగం అది. వివేకానందుడి విజ్ఞాన వివేక వాక్యాలిమ, విలక్షణ వ్యక్తిత్వం, హిందూ ధర్మం పట్ల లోతైన ఆవగాహన, నిజాయాతీతో కూడిన బోధనలు విశ్వ మత మహా సమ్మేళనంలో పాల్గొన్న మత ప్రతినిధులకు కనువిప్పుగా నిలిచాయని

పేర్కాడం అన్ని దేశాలకు ఒక తీవ్రమైన హాచ్చరికను చేసినట్టు అవవున్నది. మానసిక రుగ్గుతల్లో ఆందోళన, నిరాశ లాంటివని ప్రధానంగా మానవాళినా పట్టి పీడిస్తున్నాయని గమనించారు. మానసిక అనారోగ్యాల వల్ల పరోక్షంగా కుటుంబాలపై ఆర్థిక భారం పడడం, ఆ వ్యక్తులు తమ వృత్తిపరమైన పనులను చేసుకోకపోవడంతో ఆయు కుటుంబాల్లో పేదరికం పెరగడం జలగుతోంది. మానసిక రుగ్గుతల చికిత్స, నివారణలకు సత్యారమే సుస్థిర పెట్టుబడులు పెట్టడం, అత్యధిక ప్రాధాన్యం ఇవ్వడం, అనేక సంస్థలు కలిసి సమయంలో పని చేయడం, మానసిక రుగ్గుతల పట్ల అపోహాలు తొలగించడం, వీటికి కారణమైన మూలాలను వెత్తికి పట్టుకోవడం నిరంతరం జరగాలని నివేదిక సూచిస్తున్నది. గత రశాబ్ధకాలంగా ప్రభుత్వాలు కేటాయిస్తున్న మొత్తం ప్రజలోగ్య నిధుల్లో కేవలం 2 శాతం మాత్రమే మానసిక రుగ్గుతల కట్టడికి వినియోగిస్తున్నట్లు గమనించారు. అమెరికా ఒక్కార్డిపై 65 దాలర్లు మానసిక రుగ్గుతల కట్టడికి కేటాయిస్తే, అత్యల్ప ఆదాయ దేశాలు కేవలం సగటుల తలనరి 0.04 దాలర్లు మాత్రమే కేటాయించడం సమస్య గంభీరతను స్పష్టం చేస్తున్నది. మానసిక వైద్యులను సంప్రదించడానికి మతసిక రోగులు ముందుకు రాకపోవడం పెద్ద సమస్యగా కనిపిస్తున్నది. అల్పాదాయ దేశాల్లో కేవలం 10 శాతం మానసిక రోగులు చికిత్సలు పొందగలగుతున్నారని, అభివృద్ధి చెందిన దేశాల్లో 50 శాతం మానసిక రోగులు చికిత్సలకు చొరవ చూపుతున్నట్లు గమనించారు. మానసిక ఆరోగ్య పరిరక్షణకు చిన్న పిల్లలు, పారశాలలు, కళాశాలల్లో మానసిక ఆరోగ్య కేంద్రాలను నెలకొల్పవలసిన అవసరాన్ని గుర్తించాలని నివేదిక వివరిస్తున్నది. కొన్ని దేశాల్లో 2020లో 39 శాతం మాత్రమే మానసిక ఆరోగ్య కేంద్రాలు పని చేయగా, నేడు అపి 80 శాతం వరకు పెరగడం కొంత ఊరటను కలిగిస్తున్నది. నేటి డిజిటల్ స్టోర్ సమాజంలో మానసిక ఆరోగ్య పరిరక్షణకు ప్రభుత్వాలు పెట్టుబడులను భారీగా పెంచడం, అన్ని స్టోర్యుల్లో మానసిక ఆరోగ్య కేంద్రాలను నెలకొల్పడం, చట్టబద్ధంగా మానసిక రోగులకు కనీస హక్కులు కల్పించడం, సుస్థిర నిధుల కేటాయింపు, పౌర సమాజ-ఆధార మానసిక ఆరోగ్య భద్రతలకు కేంద్రాల విస్తరణ, వ్యక్తి-ఆధార మానసిక ఆరోగ్య భద్రతలకు ప్రాధాన్యం ఇప్పాలని డబ్బుపోచ్చి సూచిస్తున్నది. ఈ హాచ్చరికలను పెడవేపిన పెడితే మానసిక ఆరోగ్య రుగ్గుతలు విపత్తు పలె మారి పౌర సమాజం, కుటుంబాలు అనారోగ్య అయిమయంలో మునిగి జీవితాలు ఆత్మరూప్యల వరకు చేరపున్ని తెలుసుకుండాం. ఆత్మరూప్యలు లేని ప్రపంచాన్ని నిర్మించుకుండాం.

ఇంజనీరింగ్ శిఖరం వేపా కృష్ణమూర్తి

వేపా కృష్ణమూర్తి (సెప్టెంబర్ 13, 1910 %-% సెప్టెంబర్ 9, 1952) ఆధునిక భారతదేశ నిర్మాణంలో విశిష్టువైన స్థానంలో సంపాదించిన గొప్ప తెలుగు ఇంజనీరు. తక్కువకాల జీవితంలో గడిపినా, తన మేధస్సు, కృషి, దూరదూషి వల్ల దేశ అభివృద్ధికి అంకితమైన మహోన్నత సేవలను అందించారు. ముఖ్యంగా నదుల అనుసంధానం, ఆనకట్టల నిర్మాణం, జలవనరుల వినియోగంలో ఆయన చూపిన ప్రతిభ అప్పర్సం. 1910లో క్రీకాకుళం జిల్లా పార్వతీ పరుంలో వేపా అచ్యుతం వెలాత్సి బ్రాహ్మణ కుటుంబంలో జన్మించిన కృష్ణమూర్తి, బాల్యంలో నుంచే గణితం, శాస్త్ర విజ్ఞానాలపై అనక్కి చూపించారు ప్రాధమిక విద్యలు మచిలిపట్టుంటో పూర్తిచేసి, మద్రాస్ విద్యాలయంలో మేకానికల్ ఇంజనీరింగ్ చదివారు. చదువుల్లో ప్రతిభ కనబరిచి యూనివర్సిటీ బంగారు పతకాన్ని సాధించారు. ఆ కాలంలో అరుదైన ఇడియుల్ స్టేట్ సర్వీసెల పరీక్షలో దేశవ్యాప్తంగా రెండవ ర్యాంక్ సాధించడం ఆయన ప్రతిభకు నిదర్శనం. తరువాత ఇంగ్లాండ్లో శక్టి పొంది ఆధునిక ఇంజనీరింగ్ పద్ధతులు, నీటిపారుదల, నదుల నిర్వహణ విధానాల్లో తోతున పరిజ్ఞానం సంపాదించారు. 1932లో టెల్స్ శాఖలో ఉద్యోగం ప్రారంభించి విద్యుత్ సరఫరా విభాగంలో వినూతు అలోచనలు ప్రతిపాదించారు.

ఆయన రూపకల్పన చేసిన పథకాలు విశేషంగా ప్రశంసిం
బడ్డాయి. తరువాత ప్రజా నిర్మాణాల శాఖలో చేరి తన కృష్ణా
అతి తక్కువ కాలంలోనే ఉన్నత స్థానాలను అధిరోహించారా
1946లో కేవలం 38 ఏళ్ల పయనులోనే ప్రాదురొట్టా
రాప్రోవినికి ముఖ్య ఇంజనీరుగా నియమితులయ్యారు. అప్ప
నుంచి ఆయన సార్కెటిక పచిమ, పరిపాలనా నైపుణ్య
మరింతగా వెలుగులోకి వచ్చాయి. ఆయన ప్రధాన కృష్ణా
కృష్ణ నది ప్రాజెక్ట్ నంబంథించిన ప్రణాలికలు విశిష్టమైన
పాత అనికట్ వరదలతో దెబ్బతిని విచ్చిన్నమవుతున్న
సమయంలో ప్రాజెక్ట్ వునర్చిర్చాడి అవసరాన్ని స్పష్టం
ప్రతిపాదించారు. అధినిక పద్ధతులతో కొత్తగా అనక
నిర్మించాలని సూచించారు. ఈ ఆలోచన అధారంగా
తరువాత ప్రసిద్ధి చెందిన ప్రకాశం బ్యారేజ్ నిర్మాణ
జరిగింది. 1954%-1957 మర్యాదలం
రూపుదిద్దుకున్న ఈ ప్రాజెక్ట్ లక్ష్ల ఎకరాలకు సాగునీ
అందించి, డెల్ఫ్ఱ్ ప్రాంత వ్యవసాయాభివృద్ధికి రూపుది వేసింది.
ఆయన చూపిన దూరదృష్టి లేకపోతే ఇతం విస్తుత స్థాయి
నీటి పారుదల సౌకర్యాలు సాధ్యమయ్యాయి కాషా
దురదృష్టప్రశాత్తు, 1952 సెప్టెంబర్ 9న ఆయన తన వి
నిర్వహణలోనే ప్రాణాలు కోల్పేయారు. వరదలు

ప్రమాదకరంగా మారిన కృష్ణసదిలో పరిశీతిని పరిశీలించేందుకు లాంచే ద్వారా వెళ్లిన సమయంలో గండిలో చిక్కతని మరణించారు. ఆ క్షణం ఆయన వ్యక్తిగతంగా విషాదకరమైనా, దేశ నిర్మాణానికి త్యాగబాధక ఘట్టంగా నిలిచింది. వేపా కృష్ణమార్తి కేవలం ఇంజనీరు మాత్రమే కాకుండా, సమాజ ప్రయోజనాలకోసం సాకెత్తికతను వినియోగించాలను సంకల్పంతో క్రషి చేసిన దూరదృష్టి గల మేధావి. నదుల అనుసంధానం ఆలోచనను ముందుగానే ప్రతిపాదించి, నీటి కొరతను అభిగమించడానికి శాశ్వత పరిష్కార మార్గాలను సూచించారు. **గ్రామీణాభివృద్ధి**, సాగునీరు, తాగునీటి వసరుల అందుబాటు కోసం చేసిన ఆయన ప్రయత్నాలు ఎవ్వటికీ గుర్తుందిపోతాయి. కేవలం 42 ఏళ్ల వయసులోనే ఆయన జీవితం ముగిసి పోయానా, తెలుగు ఇంజనీరింగ్ ప్రతిభకు ఆయన చిరస్థాయి స్వార్గిగా నివిచారు. ఆయన జీవితం ఒక ముఖ్యమైన నందేశాన్ని అందిస్తుంది - జ్ఞానం, విజ్ఞానం వ్యక్తిగత ప్రగతి కోసం మాత్రమే కాకుండా, సమాజ హితానికి వినియోగించ బాధి. వేపా కృష్ణమార్తి త్యాగం, సేవ, దూరదృష్టి నేటికి ఇంజనీర్లకు ఆదర్శం, తెలుగు గర్వకారణం.

ಅನು ಸಿನಲೈನ್ ಪ್ರಜಾಸ್ಯಾಮಿಕ ವಾಧಿ ರಾಧಿ

ಭಾರತ ದೇಶನಿಕಿ ಸ್ವಾತಂತ್ಯಂ ವಚ್ಚಾಕ ಜಿರಿಗನ ಮೆಟ್ಟಮೆಡ್ಲರ್ ಲೋಕ್ಸಿಸಿ (1951-52) ಎನ್ನಿಕಲ್ಲೋ ಜಾತೀಯ ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ ಅಗ್ರಹಣೆ ಜವಹಾರ್ಲಾಲ್ ನೈಪುಣ್ಯಾನು ಮಿಂಚಿನ ಮೆಜ್‌ಬ್ರೀಟ್ ಗೆಲುಪಾಂದಿನ ವ್ಯಕ್ತಿ ಒಳಗೆ ವಾರು ಅನೇ ವಿಷಯಂ ಚಾಲಾ ಮಂದಿಕ್ಕಾ ತೆಲಿಯಿದು. ಅಂತೆಕಾದು, ದೇಶಂಲೋನೇ ಆ ಎನ್ನಿಕಲ್ಲೋ ಅತ್ಯಧಿಕ ಓಟ್ಟು ಪಾಂದಿನ ಲೋಕ್ಸಿಸಿ ಅಭ್ಯರ್ಥಿಗಾ ಕೂಡಾ ರಿಕಾರ್ಡ್ ಸ್ವಫ್ಟ್‌ವಿಂಚಿಂದಿರುತ್ತಿದ್ದರೂ ಅ ತೆಲುಗು ವ್ಯಕ್ತಿ ಆಯನೇ ತೆಲಂಗಾಣ ಸಾಮುದ್ರ ಪೋರ್ಚ್‌ಲೆ ಯೋಧುರುಗಾ ಪ್ರಸಿದ್ಧಿತ್ವನ ರಾವಿನಾರಾಯಣ ರೆಡ್ಡಿ ಹೈದರಾಬಾದ್ ರಾಷ್ಟ್ರಂಲೋನಿ ನಲ್ಲಿಂದ ನಿಯೋಜಕವರ್ಗಂ ಸುಂಚಿ ಪೀಪುಲ್‌ ದೆಮೊಕ್ರಾಟಿಕ್ ಪ್ರಂಟ್ (ಪೀಡೀವೆಫ್) ಪಾರ್ಟೀ ತರ್ಪನ ನಾರಾಯಣ ರೆಡ್ಡಿ ಪೋರ್ಚ್ ಚೇಸಿ ಆ ಘನಸುತ್ತನು ಸಾಧಿಂಚಾರು. ನಾಡು ಹೈದರಾಬಾದ್ ರಾಷ್ಟ್ರಂಲೋ 17 ಏಕಸಭ್ಯ ನಿಯೋಜಕ ವರ್ಗಾಲು, ನಾಲುಗು ದ್ವಿಸಭ್ಯ ನಿಯೋಜಕ ವರ್ಗಾಲು ಉಂದೇವಿ. ದ್ವಿಸಭ್ಯ ನಿಯೋಜಕ ವರ್ಗಾಲಕ್ಕ ಇದ್ದರು ಚಾವುನ ಸಭ್ಯರು ಪ್ರಾತಿನಿಧಿಯಂ ವಹಿಂಚೆ ಪದ್ಧತಿ ಉಂದೇದಿದ್ದಿರುತ್ತಿದ್ದರೂ ಕೂಡಾ ಅವುಗು ದ್ವಿಸಭ್ಯ ನಿಯೋಜಕವರ್ಗಂ ಗಾನೇ ಉಂದೇದಿ ಅಕ್ಕುಡ ರಾವಿನಾರಾಯಣ ರೆಡ್ಡಿತ್ವೆ ಪಾಟು ಪೋರ್ಚ್ ಚೇಸಿನ, ಸುಕರ್ಮ ಅಚ್ಚಾಲು ವಿಜಯಂ ಸಾಧಿಂಚಬಾ, ಇದ್ದರೂ ಪೀಡೀವೆಫ್ ಅಭ್ಯರ್ಥಿ ಕಾವಡಂ ವಿಶೇಷಂ. 1952 ಮಾರ್ಚ್ 27 ಪೋಲಿಂಗ್ ಜರಗಾ.. ರಾವಿ ನಾರಾಯಣ ರೆಡ್ಡಿಕಿ 3,09,162 ಓಟ್ಟು ರಾಗ್, ಸಮೀಪ ಪ್ರತ್ಯಾರ್ಥಿ ಹಿ.ಭಾಸುರ್ ರಾವು ಪ್ರೈ 2,22,280 ಓಟ್ಟು ಮೆಜ್‌ಬ್ರೀಟ್ ಗೆಲುಪಾಂದಾರು. ಅಲಾರ್ಗೆ ಉತ್ತರ ಪ್ರದೇಶ ಲೋನಿ ಅಲಪೋರ್ಚ್

కాంగ్రెస్ అభ్యర్థిగా పోలీ చేసిన జవహర్ లల్ నెప్రూలు
2,33,571 ఓట్లు రావడం జరిగింది. తొలి లోకసభ ఎన్నికలు
దేశంలోనే అత్యధిక ఓట్లు పొందిన ఎంపీతో పార్లమెం
భవనాన్ని ప్రారంభించాలని ఆ సందర్భంలో నిర్జయించారు.
నెప్రాంజీ కన్నా అధిక ఓట్లు సాధించిన రావి నారాయణరె
చేతులమీదుగా ధీశ్వరీని పార్లమెంట్ భవనం ప్రారంభించారు.
ఇది తెలుగు వారికి గ్రాకూరాలమై మరిచి పోలీని సంఘాలను
మిగిలి పోయింది. ఆ ఎన్నికలలో భువన గిరి శాసనసభ
స్థానం నుంచి కూడా నారాయణ రెడ్డి పోలీ చేసి విజయు
సాధించడం మరో విశేషం. అయితే రావి ఎప్పేళ్ళే పదవి
రాజీనామా చేసి ఎంపీగా కొన్సాగారు. రావి నారాయణరె
(జూన్ 5, 1908 - నెప్పెంబర్ 7, 1991) కమ్యూనిస్టు
నాయకులు, తెలంగాణ పోరాటంలో ముఖ్యులు. ఆయు
సంఘ సంస్థల్లు. ఆంధ్ర మహాసభ ప్రారంభించిన సాంస్కృతిక
కోర్టుమాన్ని క్రమంగా వామపక్ష సాయుధ పోరాటంలో
పరివర్తన చేసిన గొప్ప నాయకులు. తెలంగాణ సాయు
పోరాటానికి ఆయుచ్చిగా కూడా ఆయను చేర్చుటారు
రావి... యాదాది - భువనగిరి జిల్లా భువనగిరి మండల
బొల్లెపల్లిలో 1908, జూన్ 5న భూస్వామ్య కుటుంబంలో
జన్మించారు. రెడ్డి పోస్టర్ విద్యార్థిగా ఉండగానే అప్పు
నిజం కళాశాల విద్యార్థి అయిన బద్దం ఎల్లారెడ్డితో కల
1930 సంవత్సరంలో దేశవ్యాప్తంగా జరిగిన ఉప

